

Oči so se zasvetile slovenskemu kralju, od jeze mu je zadržtela roka. Vprašal me je: „Je-li še letajo nad zemljo ptice z dolzimi repi?“

„Da, kralj milostivi,“ odgovoril sem mu, „zibajo se še po zraki pisane srake, a nij jih več onoliko, kakor nekdam.“

„Kadar bodo izginile te s svetá,“ govoril je kralj Matjaž, „tedaj vzdignem se-jaz s svojimi vojaki. Skozi dežele slovenske povihramo in prinesemo ubogemu narodu mir, blagostanje, srečo.“ — Obrnivši se k svojej ženi in k vojakom, zapovedal je: „Idimo in praznujmo pir!“

Udaril je z žezlom po steni. Z gromom se je odprla. Nepopisljiv svit mi je vzel vid . . . Vzbudil sem se iz sanj . . .

Med gorami slovenskimi 1570. leta zapisal Boris Skopčik. —

Te sanje sem čital v starej knjigi, na orujavelih listih. Da se ne pozabijo povedal sem jih Vam, mili čitatelji „Vrtčevi.“ —

— x —

Potovanje cesarjeviča Rudolfa in cesaričinje Štefanije v jutrove dežele.

(Konec.)

22. dan aprila sta si ogledala turški bazar, to je velikansko poslopje, kjer prodajajo Turčini različno blago, večinoma turške izdelke. Ta dan sta si ogledala visoka gosta še naslednje zanimivosti:

„Almeidan“ to je največji trg v mestu, ki je bil nekdam bizantinska dirjalnica. Na tem trgu stoji velikansk „obelisk“ to je jako visok kamenit steber. Postavil ga je za časa rimske vlade v Carigradu cesar Teodozij.

Mošejo sultana Ahmed-a I. imenovano „Ahmedijeh.“ Znamenita je zaradi tega, ker je največa v vsem Carigradu in jedina v vsem turškem cesarstvu, ravno zaradi tega, ker ima 6 minaretov — to so vitki, visoki stolpovi, raz katere „Muezzin“ (duhovnik) ljudi k molitvi kliče. Občudovala sta tu velikanske stebre, ki nosijo nje obok, in pa nje bogastvo darov neprecenljive vrednosti, katere znosijo pobožni Mohamedani na ta kraj.

„Mausoleum“ — to je grob — Madmud-a II., sezidan na osem oglov iz najfinejšega belega mramorja. Videla sta tudi vodnjak imenovan „Binbir-Derek, ki ima 1001 steber. Sedaj ni več v rabi; prezidali so ga v predilnico za svilo.

Bil je to peti in zadnji dan bivanja Njiju Visokosti v Carigradu. Povsod, kjer koli sta se pokazala visoka gosta, bila sta vsikdar navdušeno pozdravljena. Na večer tega dne je bila za slovo na parniku „Miramara“ velika pojedina. Umeteljni ogenj se je zažigal na ladijah in rakete so se spuščale v zrak pozno v noč. Ker sta visoka gosta še tisto noč odpotovala v Mudanijo, prenočila sta na parniku.

Kakor poročajo časopisi, stale so vse priprave za vzprejem gostov do 62.500 turških funtov, to je po našem 562.000 gld. Ne gledé na te velike troške, bil je turški cesar pri slovesu do skrajne mere radodaren. Cesarjeviču je podelil Osmanijev red in Štefaniji „gospojni red“ (Frauenorden) z brilanti. Vsakemu je podaril po jednega arabskega konja za ježo in prekrasno z biseri

in brilanti vdelano sedlo. Vrh tega je dal cesarjeviču dragoceno častno sabljo, a Štefanija je dobila lepo zbirko svilenih oblek. Ni še dolgo tega, kar je poslal sultan te darove s posebnim vlakom na Dunaj.

Ker je cesaričinja v 23. dan aprila nekaj na lahko obolela, ni jej bilo mogoče odpotovati v Brusso, kjer je bilo tudi vse na nogah, da dostojno vzprejme visoka popotnika.

Cesarjevič je odposlal tja svoje spremstvo, a sam je ostal pri svojej soprogi.

V 24. dan na večer je priplula ladija z visokima popotnikoma v Varno. Umeteljni ogenj in pukanje topov je pozdravljalo prišlece. Ker je bilo morje mirno, prenočila sta Njiju Visokosti na parniku. Zjutraj v 25. dan aprila pa je bilo na morskem pristanišči vse polno ljudi. Čakali so ju tu bolgarski ministri, avstrijska naselbina, šolski otroci s eveticami v rokah in veliko vojakov kot častna straža. Ob 7. uri pride bolgarski knez Aleksander in se poda na krov parnika pozdravit visoka gosta. Kadar so stopili na suho, nagovoril ju je mestni župan Varnski ter jima podal na srebrnej plōči soli in kruha v znamenje prijaznega vzprejema. Ob 8. uri sta se odpeljala s knezom Aleksandrom s posebnim vlakom v Rušek na Dunavu. Tu je bil obed, kamor je bilo povabljenih 30 oseb. Ob 6. uri na večer sta se prepeljala v kneževem parniku v Smardo pri Giurgevu na Romunska tla. Krasno okinčana je bila ta železniška postaja. Do 30.000 frankov ali po našem 14.400 glđ. se je izdalo v ta namen. V glavnem mestu Rumunskem — Bukareštu, kamor sta visoka gosta še tisti večer dospela, čakala sta ju na kolodvoru kralj in kraljica s spremstvom in ministri. Po običajnem pozdravljenji se je odpeljala visoka gospōda zbog hudega deževja v zaprtih kočijah v krasno razsvitljeno mesto. Med potjo, vozeč se cesaričinja Štefanija z Rumunsko kraljico v jednej kočiji, zapazi cesaričinjo ob cesti dve deklici, ki ste jej molili evetlične šopke. Da-si so konji močno dirjali, ukaže visoka gospā ustaviti, vzame deklici na voz in ju prisrčno poljubi.

Dospevši v Bukarešt, bilo je še večerno bobnanje (Zapfenstreich) sedmih vojaških polkov in devetih vojaških godb. Drugo jutro, v 26. dan aprila, predstavila se je Njihovima Visokostima avstrijska naselbina, katero je Rudolf kaj prijazno vzprejel. Pri tej priliki je podaril prestolonaslednik avstrijsko-ogerskemu podpornemu društvu 1000 frankov (480 glđ.) Zvečer se je vršil na čast gostoma v narodnem gledališči sijajen slavnostni ples, katerega so se vdeležile vse povabljene gospē, kakor tudi kraljica in nadvojvodinja Štefanija — za katero se je napravila prelepa obleka — v rumunsej narodnej noši. — Cesarjevič Rudolf je izročil rumunskemu kralju po Njega Veličanstvu našem presvitlem vladarji podeljen mu red zlatega runa. Še tist večer po slavnostnem plesu sta odpotovala prestolonaslednika ob pōtunoči proti Belegradu. A kralj in kraljica sta ju izpremila do kolodvora.

V nedeljo v 27. dan aprila sta bila visoka popotnika prisotna pri svetej maši, ki se je brala na krovu njihove ladije. — Pri železnih vratih — tam kjer mogočni Dunav teče po zelō ozkej strugi — pozdravljalo je ljudstvo Rudolfa in Štefanijo v narodnej noši. Sploh je bilo ves pot od Smarde do Belega-grada polno navdušenega ljudstva ob bregu Dunava, ki je zelō udano pozdravljalo visoka popotnika.

V jutro 28. dne aprila je priplul parnik v Beligrad. Veličasten je bil tudi tu vzprejem. Kralj in kraljica sta ju pozdravila na pristanišči. Od tod so se podali v bogato z zastavami in slavoloki okrašeno mesto. Na slavolokih so bili nastavljeni kipi Njiju Visokosti in napisane začetne črke njihovih kakor tudi kraljevih imen.

Ogledala sta si visoka gosta trdnjavo in orožnico. Žal, da je zbog slabega vremena — kajti dež je lil ves dan curkoma — izostala narodna veselica, za katero so se delale velikanske priprave. Mesto nje so se predstavili v kraljevem gradu odposlanci iz vseh krajev dežele v narodnej noši. Pri tej priložnosti je govoril naš presvitli cesarjevič srbski in takó pokazal svojo ljubezen in spoštovanje do ljudstva vsake narodnosti.

Zvečer je bilo mesto čarobno razsvitljeno. Pri slavnostnem obedu v zimskej palači, h kateri je bilo povabljenih 49 oseb, razsvitljevalo je 500 sveč v prekrasnih svetilnikih veliko dvorano. Kmalu po 8. uri se je priredila baklada, ki se je pomikala po glavnih ulicah mesta proti kraljevej palači. Le-tu se je ustavila in pevci so zapeli avstrijsko in srbsko narodno pesen. Od tod se je pomikal sprevod proti pristanišči, kjer se je navdušeno ljudstvo poslovilo od Njiju Visokosti, ki sta še tist večer odpotovala s tisočeriimi živjoklici izpremljana.

V 29. dan aprila sta dospela Rudolf in Štefanija srečna in zdrava zopet domov — na Dunaj. A to potovanje ostalo bode nepozabljeno ne samó visokima prestolonaslednikoma, nego tudi nam vsem, kajti uverjeni smo po mnogih poročilih, ki so nam dohajala med potovanjem iz daljine, kakó visoko čislajo tudi drugi vladarji plemenita prestolonaslednika prestare in prevzvišene Habsburške rodovine.

II. Podkrajšek.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Slavec.

Kakor vam znano, slavec je najboljši pevec med vsemi pticami pevkami, da-si nima nobenega posebnega oblačila. Njegova obleka je prav priprosta: zgoraj rujavkasto sivo perje, spodaj jasnosivo, a rep je pa rujast. Nu na tem ne stoji mnogo, kakšno obleko kdo ima, nego kar kdo zna, to veljá, pravi prigovor, in to je tudi resnica. Ljudjé imajo slaveca radi zavoljo njegovega prijetnega in milega petja, ki se dá z veseljem poslušati a nikakor ne primerno opisati.

Ta drobna ptičica se živi ob črvičkih, žuželkah in mrgolincih; zato ima takó nežen in droben kljunček. V jeseni nas zapusti z drugimi pticami